

Csökken a fogyasztás

A GKI Gazdaságkutató Zrt.-nek az Erste Bank együttműködésével készült előrejelzése szerint egyelőre folytatódnak, sőt elmélyülnek a 2008 ősztől kialakult recessziós folyamatok, bár az utóbbi hetekben a világot jellemző mély pesszimizmus és piaci pánik enyhült. A magyar gazdaságot egyrészt a külső kereslet zuhanása - a német visszaesést immár 6% körülire prognosztizálják -, másrészt a belföldi kereslet gyors szűkülése is sújtja. Az új kormány által az egyensúlyi célok elérése érdekében elhatározott kiadáscsökkentésnek és adóátrendezésnek is szükségképpen van ilyen hatása. Miközben a gazdaság teljesítménye 5,5% körüli mértékben esik, a külső egyensúly látványosan javul, a belső pedig megfelel a nemzetközi követelményeknek.

Az első hónapokban a termelő és kereskedelmi tevékenység jelentősen csökkent. Az I. negyedévben az ipari termelés 22%-kal zuhant (bár márciusban februárhoz képest 4%-kal emelkedett.) Február végéig az építőipari termelés 11%-kal, a kiskereskedelmi forgalom 4%-kal mérséklődött. Az építőiparban főleg az épületek építése csökkent, az átadott lakások száma azonban még emelkedett. A kiskereskedelemben elsősorban az élelmiszereken kívüli termékek forgalma lett kisebb, különösen a bútorepítőanyag csoporté (14%-kal). Drámaian, 30%-kal zuhant a gépjármű- és járműalkatrész-értékesítés. Ugyanakkor - a fogyasztók romló jövedelmi helyzetével, de a változó fogyasztói szokásokkal és árarányokkal is összefüggésben -, ha szerényen is, de bővült a használatcikk, az üzemanyag- és a csomagküldő kereskedelem forgalma.

A külkereskedelmi egyenleg már az első negyedévben jelentős, 0,6 milliárd eurós aktívumot mutat. A pénzügyi forráshiány kikényszeríti a külső deficit mérséklését. A külső finanszírozási igény a 2008. évi 7,8 milliárd euróról 2009-re 2 milliárd euróra, a GDP 2,2%-ára csökken. Az import exportnál erőteljesebb visszaesése miatt jelentősen bővül a külkereskedelmi aktívum, a csökkenő profittermelés miatt visszaesik a jövedelemkiáramlás - bár a kamatteher emelkedik -, s 1,1 milliárd euróról mintegy 2,5 milliárdra emelkednek a nettó EU-források. A 2 milliárdos hiányt döntően az IMF-EU hitel finanszírozza.

Az év közepéig a visszaeső kereslet és a csökkenő nyersanyagárak mérséklék a drágulás ütemét, így az infláció az év közepére 2,5% környékére csökken. A mérséklődés ellen hat a gyenge forint, ami egyre több területen gyűrűzik be az árakba. Az év közepétől a várható áfa- és jövedékiadó-emelés gyorsítja az inflációt. Összességében az év közepi adóemelések hatására az év végére átmenetileg 7% közelébe emelkedhet a drágulás üteme, éves átlagban pedig 4,5%-os infláció várható.

Az üzleti szférában februárra már 3%-ra csökkent a bruttó keresetek dinamikája, s az év egészében ennél is kisebb emelkedés valószínű. A közszférában 3% körüli nominális csökkenés valószínű. Így a bruttó keresetek összességében csak minimálisan emelkednek, s végeredményben 4% körüli reálkereset-csökkenés várható. A nyugdíjak reálértéke - a már végrehajtott 3,1%-os emelést és a 13. havi nyugdíj második felének ki nem fizetését feltételezve - ennél valamivel jobban csökken, miként a családi támogatásoké is. A vásárolt fogyasztás a reáljövedelmek csökkenésénél is erőteljesebben, mintegy 6%-kal esik vissza. Ezt egyrészt a növekvő munkanélküliség magyarázza, de a fő ok a fogyasztók megtakarítási hajlandóságának látványos emelkedése. Ez utóbbi kényszer - a növekvő hiteltörlesztés, a hitelek nehéz hozzáférhetősége és költségesebbé válása miatt -, de érdekltség is; hiszen a betéti kamatok magasak, a hitelfelvételhez szükséges önrész nő, s ennek összegyűjtéséhez időre van szükség. A GDP-arányos megtakarítási ráta legalább 5%-ra emelkedik. A beruházások - főleg a gépberuházások elhalasztása miatt - mintegy 10%-kal esnek vissza. A kiigazító lépések következtében az államháztartás hiánya a GDP 3%-a körül lesz.

A GKI Gazdaságkutató Zrt. prognózisa a magyar nemzetgazdaság 2009. évi folyamatairól

	2006.	2007.	2008.	2009. jan-feb.	2009 (előrejelzés)
1. A GDP volumenindexe (%)	104,1	101,1	100,6	-	94,5
2. Az ipari termelés indexe (összehasonlító áron, %)	110,1	108,1	98,9	77,7*	86,0
3. Nemzetgazdasági beruházások indexe (összehasonlító áron, %)	93,8	101,5	97,0	-	90
4. Az építési-szerelési tevékenység indexe (összehasonlító áron, %)	98,4	85,9	94,9	89,1	95,0
5. A kiskereskedelmi forgalom volumenindexe (%)	104,4	97,0	98,2	95,9	95,0
6. A kivitel változásának indexe (folyó áron, euróban, %)	116,6	115,7	105,6	73,7*	88
7. A behozatal változásának indexe (folyó áron, euróban, %)	113,9	111,9	105,6	71,5*	85
8. A külkereskedelmi mérleg egyenlege (milliárd euró)	-2,4	-0,1	-0,2	0,6*	2,0
9. A folyó fizetési és tőkemérleg együttes egyenlege (milliárd euró)	-6,2	-5,4	-7,8	-	-2,0
10. Az euró átlagos árfolyama (forint)	264,3	251,3	251,2	297,0**	290
11. Az államháztartás hiánya (pénzforgalmi szemléletben, helyi önkormányzatok nélkül, milliárd forint)	2034	1291	907,1	604,1**	750
12. A bruttó átlagkereset indexe	108,1	108,2	107,5	98,5	101,0
13. Fogyasztói árindex	103,9	108,0	106,1	103,0*	104,5
14. Fogyasztói árindex az időszak végén (előző év azonos hónap = 100)	106,5	107,4	103,5	102,9*	106,8
15. Munkanélküliségi ráta az időszak végén (%)	7,5	7,7	8,0	9,7*	10

* 2009.I-III.hó

** 2009. I-IV. hó

A tényadatok forrása: KSH, MNB, PM